

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem • Monošter, 4. septembra 2025 • Leto 35, št. 36

stran 2

IZOBRAŽEVALNI DNEVI V PORABJU: UČILNICE BREZ ZIDOV IN MOČ JEZIKA

AGRA 2025: GORNJA RADGONA KOT SRCE KMETIJSKE INOVACIJE
stran 3

»ZMISLI SI NA ZDÁVNJA VRĚMENA«
stran 5

MISLIŠ, KA OSEBNI AVTO VOZIŠ?
stran 8

IZOBRAŽEVALNI DNEVI V PORABJU: UČILNICE BREZ ZIDOV IN MOČ JEZIKA

V Porabju so se končali štiridnevni izobraževalni dnevi, namenjeni učiteljem in vzgojiteljem, ki delujejo v narodnostno mešanem okolju. Dogodek je v ta prostor prvič pripeljal

narodnostno šolstvo na ministrstvu za vzgojo in izobraževanje Valentina Novak, je ob tem poudarila pomembnost izbire kraja: »Zdelo se mi je prav, da tokrat seminar pripeljemo v

jo vodnika za refleksijo in publikacije Porabje z otroškimi očmi: Vodnik po Porabju zbirali vtise, primere in ideje, kako lahko dediščino, jezik in kulturo vključijo v pouk. Obiskali so zgodovinske in kulturne točke, se srečali z domačini, okušali lokalne jedi ter ob tem razmišljali, kako prostor sam postane učilnica brez zidov. Poseben poudarek je bil na tem, da se Porabje kot živo okolje lahko neposredno prenese v učni proces – bodisi pri jeziku, zgodovini, geografiji ali naravoslovju. Dan se je zaključil z večerom druženja in pogovorov, ki so še poglobili občutek povezanosti in pripadnosti skupnosti.

Tretji dan so razprave odprli medijem in raziskovalnim ustanovam, med drugim z okroglo mizo mladih o jeziku, šoli in pripadnosti. Zadnji dan je bil namenjen viziji prihodnosti šolstva v regiji ter motivacijskemu predavanju, ki je izpostavilo pomembnost odgovornosti in predanosti učiteljev.

Več kot le seminar

Po besedah Novakove so izobraževalni dnevi pomenili več kot zgolj niz predavanj: »Ti dnevi niso zgolj seminar, ampak prostor, kjer se začuti skupnost. Ko je učitelj opolnomočen, radosten in povezan, se to kaže tudi v razredu in na učencih.«

Ob tem je dodala še osebno noto: »Ko se učitelji srečamo, ne izmenjamo samo

strokovnih izkušenj, ampak gradimo zaupanje in samozavest. In to je tisto, kar drži skupaj šolski prostor v Porabju.«

slovenskega vladnega urada za Slovence v zamejstvu in po svetu ter generalnega konzulata v Monoštru. Organizatorji so na koncu po-

Izobraževalni dnevi so letos združili več kot 70 udeležencev – učitelje, vzgojitelje, ravnateljice, strokovne sodelavce ter predstavnike institucij iz Madžarske in Slovenije.

seminar, ki je bil doslej organiziran drugod, in zbral približno 50 udeležencev iz obeh dvojezičnih šol ter vrtcev v Porabju.

Dogodek sta pripravila Državna slovenska samo-

Porabje. Tu živimo in delamo, zato je pomembno, da se o narodnostnem vprašanju pogovarjamo doma, v prostoru, kjer rastejo naši otroci in kjer se oblikuje šolska skupnost.«

Okrogla miza: Mladi o jeziku, šoli in pripadnosti

uprava na Madžarskem in slovensko ministrstvo za vzgojo in izobraževanje, rdeča nit pa je bila krepitev strokovne usposobljenosti ter utrjevanje slovenskega jezika, kulture in identitete.

Pomembno je, da govorimo doma

Koordinatorica izobraževalnih dni, svetovalka za

Program: od učilnic brez zidov do vizije prihodnosti

Prvi dan so se udeleženci posvetili vlogi ustanov, finančnim mehanizmom in položaju učiteljev kot ključnih akterjev narodnostnega šolstva. Drugi dan jih je strokovna ekskurzija popeljala po vseh krajih Porabja, kjer so s pomoč-

Izlet po Porabju

Krepitev vezi in zaupanja

Dogodek je povezal ne le šole in vrtce, temveč tudi

udarili, da gre za pomemben korak k dolgoročni krepitvi slovenskega narodnostnega šolstva in hkrati

Osrednji namen srečanja je bil oblikovati strokovni in sodelovalni prostor, kjer so se vsi deležniki narodnostnega šolstva lahko srečali, izmenjali izkušnje, prejeli aktualne informacije in skupaj začrtali poti prihodnjega razvoja.

ustanove obeh držav – od madžarskega sekretariata za narodnostne zadeve do

potrditev, da so čezmejne vezi zelo žive.

Vida Toš

Agra 2025: Gornja Radgona kot srce kmetijske inovacije

Pomurski sejem je med 23. in 28. avgustom gostil 63. mednarodni

kmetijsko-živilski sejem Agra, ki je potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednice

Na otvoritvi 63. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma Agra je ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Mateja Čalušič poudarila, da je ključno, da se slovensko kmetijstvo prilagodi številnim izzivom, ki jih prinašajo podnebne spremembe, pandemije in spreminjajoče se geopolitične razmere.

vitve so združevale inovativnost, trajnost in praktične rešitve, ki pomagajo modernemu kmetijstvu in agroindustriji.

Srbija kot partnerica in dvostranska povezava

Poleg razstavnega prostora je Srbija gostila tudi konferenco o prehranski varnosti in izvoznem potencialu agroindustrije jadranske regije. Dogodek je združil strokovno razpravo z možnostjo neposrednega povezovanja med podjetji in strokovnjaki.

Strokovna razstava ministrstev

Na sejmu je bilo tudi več ministrstev. Na skupnem prostoru ministrstva za narav-

Agra združila stroko, gospodarstvo in javnost

Predsednik uprave Pomurskega sejma Janez Erjavec je po sejmu poudaril, da je Agra uspeš-

Na sejmu je 26. avgusta zasedala Zamejska gospodarska koordinacija, ki povezuje slovenske gospodarske organizacije iz Avstrije, Hrvaške, Italije in Madžarske. Osrednja tema srečanja je bil novi zakon, s katerim bo Slovenija podpirala zamejsko gospodarsko dejavnost tudi preko pristojnega ministrstva.

Nataše Pirc Musar. Ta je sejem tudi odprla. Na njem se je predstavilo 1700 podjetij iz 35 držav, neposredno pa je bilo prisotnih 14 držav. Država partnerica je bila Srbija, ki je obiskovalcem predstavila 15 podjetij s področij živilske industrije, ekološke pridelave in kmetijske mehanizacije.

Letos je bila na sejmu tudi razstava starih kmečkih orodij in opravil, ki so zaznamovala zgodovino Pomurja ter slovenskega podeželja nasploh.

ne vire in prostor ter ministrstva za okolje, podnebje in energijo so se lahko obiskovalci seznanili s projekti trajnostnega razvoja, prehoda v nizkoogljično družbo, obnovljivih virov energije in učinkovite rabe energije. Prav tako je ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport predstavilo ukrepe za podporo podjetništvu, turizmu in povezovanju gospodarstva s kmetijsko ter živilskopredelovalno panogo.

Pogled v zgodovino: Muzej starih kmečkih orodij

Posebnost letošnjega sejma je bila razstava stare kmetijske mehanizacije z naslovom Muzej starih kmečkih orodij in opravil. Obiskovalci so si lahko ogledali starodavne pluge, srpe, kose, mlatilnice in druga orodja, ki so oblikovala zgodovino Pomurja in slovenskega podeželja.

Tehnologija in inovacije na vsakem koraku

Na več kot 71.000 kvadratnih metrih razstavnih površin so obiskovalci spoznali naj-sodobnejšo kmetijsko mehanizacijo, opremo za pridelavo in predelavo hrane, semena in sadike ter vrhunska vina, kulinariko in izdelke za urejanje bivalnega okolja. Predsta-

Avtohtone pasme in permakulturne rešitve

Pozornost je pritegnil tudi prikaz slovenskih avtohtonih pasem živali, od cikastega goveda do lipicancev. Permakulturni center je obiskovalcem ponudil zeleno oazo znanja, čebelarji pa so predstavili Čebelji svet, kjer so predstavili svet čebelarstva in trajnostnih praks.

no združila gospodarstvo, stroko in javnost v skupnem cilju: krepiti podeželje, spodbu-

Predstavilo se je tudi Porabje.

jati samooskrbo ter razvijati trajnostno in inovativno kmetijstvo. Dogodek je posebej izpostavil mednarodne povezave, inovacije ter priložnosti za prihodnost slovenskega in regionalnega kmetijstva.

Vida Toš

REJDKI GRMAUVI ARONIJE, VEČ LUFTA, SUNCA PA BOGATI ZREJLI PAUV

Kak se vrejmen v zadnji lejtaj vsebola na vročejno pa sōjčo menjava, tak si lüstvo v Porabji, najbola mlajša generacija, tū začne zmišlāvati, s čim bi se splačalo spravlati. Med njimi je Tomaž Lazar s svojo držinov na Gorenjom Seniki tak 5-6 lejt nazaj najprvi bējo, steri je vōjpo začniti s pauvanjom aronije (fekete berkenye). Bralce naši novin od tistogamau informiramo, kak se je tau prišikalo mladomi podjetniki. Tomaž

je potrebno znanje daubo najbola prejk interneta. Pri dela sta ma od začetkamau najvekša pomauč stariša. Letos so 7. avgustuša meli bogato »žetvo«, trgategrozdzov z zrnami (jagodi). Kak pravi oče Laci Lazar »Tak bogato rastejo tej grmauvi, ka smo vsakši drugi red mogli vōvzeti, aj se bola lufta, bole sunce dobi, tak je sad bole kujši, lepši pa bola zrejli. Sir se nika včimo, lajnsko leto je nej najbaugši pauv biu, letos je pa strašno lejpi. Meni se tō tak fejs vidi, ka bi najraj cejli den tū ležo pa bi se veselju tomi. Hvala Baugi, ka njim je tak lepau nutprišlo. Dosta dela majo, obadva mata svojo slūžbo tō. Mūva z ženauv, ka morava, pomagava, depa don ne zadolejmo, ka bi si eške

več cajta mogli na tau vzeti. Najbaugše, če samo sedemosem vejk ma en grm, ka té vōznosi lejpi pauv. Tau je

Flajsna skupina Društva porabski slovenski penzionistov z držino verta Tomaža Lazara (v prvi vrsti s prave strani). Zavolo bogatoga pauva so nisterni dva dni brali pa eške mašin so nota postavili.

sreča, ka pojep vse mašine kūpi, ka nej trbej z rokami

Kusti, bogati pa zrejli pauv lejpi asek leko prinesē za pošteno delo.

kositi pa škarice tō električne ma. Dosta vejk trbej vkūp brati pa dojmleti, ka tisto vcuj klademo k grmauvom namesto gnoja. Tau je fajn

gé, ka nej trbej ejkstra nauve saditi, mlade vejk prautilastejo, sami sebé mladijo. Tau mujs z veseldjom delati, leko toča ali vōlki viher vse vkūp zmlati, niši asek nede, depa drugo leto leko ka de Baug pomagō pa de duplansko emo. Mi se večkrat srečamo pri meši, mi zatok se vūpamo, ka Baug tō kaj pomore. Letos je fejs vcuj pomagō, zatau leko veliko hvalo damo. Letos več lūdi mamō tō, veselo so prišle naše slovenske penzionistke, kakoli so par lejt starejše kak gda smo začnili, depa itak so tak flajsne, ka ranč ne more baugše želeli.»

Hugi Meggyes je letos oprvim na trgatvi: »Mi doma že tō dugo lejt mamō, depa samo en vōltji grm pa dva maliva. Dobro, ka sam gnes prišla, ka sam se zdaj tau tō navčila, ka vō trbej rezati

vejke, tak se grmauvi sami pomladijo. Tej grmauvi so fejs puni, trno dosta pa lejpi pauv je djé. Dobro dé brati, zazrankoma so se smedjali, gda sam si kanto na šinjak gora povejsila na enoj žnjauri, ka tak obadvej roke leko nūcam. Aronijo naletja brati, ka tū stodjiš, nej se ti trbej dola pri-

gniti. Dola staniti nej dobro, ka té te ftraga bau, baugše, ka tak z gnakim temponom delaš. Pa vtjūp smo djé pa malo norijo gučimo,

pripovejdamo.« Marijana Kovač glavna organizator-ka, od začetkamau z velkim veseldjom spravla penzioniste na tau trgategv, kak pravi: »Zdaj štrto paut smo že tū gé, fejs smo radi tomi. Letos nas vert proso, aj nas

Laci je blajženi med ženami. Ženstje so ga na dlani nosile, ka je bejo kak sam moški v njivoj družbi.

večpride, ka trno dosta pauva ma. Aj se skrb mamō, aj mamō zdravdje pa mauč, ka un na nas fejs računa. Na leki sam vkūppobrala naše penzioniste, ka radi pridejo, nej se njim trbej moliti. V društvu šest sekcij mamō, tak brodim, ka nikoga ne smejmo vōnja-ti, vsikšomi smo ponidili, vsevkūper nas je osemnajset z Gorenjoga Senika, iz Slovenske vesi, iz Varaša, pa z Verice. Trno flajsno pa z dobro volauv delamo, se leko družimo, lampe nam sir odijo, depa rokē tō. Že smo trno dosta dojpobrali, depa dosta mamō eške tō. Brž se napunijo kangle, ka na telke dosta djé gor na enom grmi, ka ena tri literska kangla je puna gé. Hvala Baugi, trno lejpi pauv majo zdaj, ka je vōzrezo grme, je nej tak gausto. Na-uve grmauve tō majo, tisti so eške lani nej rodili, depa

letos že dosta majo. Fajn je brati, ka je zrnasto, pa fejs zrejlo zrnje (jagode). Domanji nas trno lepau gorprimlejo, bogato pogostijo, zakoj se njim lepau zahvalimo.«

Emma Karba z Verice:

»Rada sam, ka sam leko prišla, sam malo bar med lüstvom, malo se šalimo, družimo pa dēn taodide, trūd se pa pozabi. Tau delo se meni vidi, malo trbej potpeti, depa fajn je, malo si v senci, malo na sunci, tau je zdravo. Baugše je, kak šteri je vanej na njivi skaus na sunci, na vročini. Dva maliva nam pa flajsno kante praznita, fajn je tau, gda vidijo, ka mi delamo, oni tū radi delajo.«

Aniko Takač, mati od mlade vertinje, tejva delavniva maliva sta ranč tvojiva vnu-ka. Te ženske tvojga sina fejs hvalijo, kašne fajnske pogače njim je speko. »Tašo neja, ka bi on nej vedo, tak tjōjati kak pečti ali kakoli. Njega tau vse briga. Tau je trno rejdko pri moškaj, tau gvūšno. Ovak je pa tišlar.«

Klara Fodor

Slike: Edina Ropoš,
Klara Fodor

»Zmisli si na zdávnja vrêmena«

V Püconcaj za poštov stogí spomenik z lejtnicov 1933. Toga so nej davnik obnovili. Na spomeniki je dugši tekst (szöveg) v prekmörščini, postavljen pa je tistim evangeličanskim faram, štere so bile nastavlene v nauvoj dobi, ka bi oživele protestantizem na tom kraji.

Spomenik v Püconcaj

Slovencom na Vogrskom so zapovedjali vogrski nemešnjaki se spreobrnauti na evangeličansko vero v 16. stoletji. Na Gorenjom Siniki je tuj bila luteranska gmajna do leta 1717. Števanovci pa njigva okolica so nej gratali protestantski, kà so bili cistercijansko posestvo. En čas je biu prisoten (jelen volt) protestantizem na Dolinskom (Markastom) tuj, samo so tam že v 17. stoletji nazaj vrnili Slovence cuj k katoličanski cerkvi hrvaški frančiškanari, zatok je tista krajina do gnes čista katoličanska, samo med Vaugrami najdemo evangeličane.

Luteranska vera je ostala močna na Goričkom pa Ravenskom. Na konci 17., dapa najbolje v 18. stoletji so hudo preganjali luterane, ništerni so se morali preseliti na Šomodsko. V 16. stoletji so luterani daubili katoličanske cerkve, zdaj so jih nazaj vzeli od nij pa so nej mogli nikan v domanjoj krajini k božji službi oditi. Kda so bili svetki ali posebne prilike so šli v Čobo (Nemescsó), štera ves je bila pri Kőszegi.

Marija Terezija pa njeni sin Jožef II. sta bila strpniva do protestantov, nej tak kak prejšnji vladari. Zatok se je lejko dosta luteranski Slovencov povrnilo v Slovensko krajino z Šomodske županije pa so pomalek lejko zozidali navvivi cerkvi: v Püconcaj (1784) pa Bodoncaj (1792). Sledkar so pá zidali druge cerkve luterani v Prekmörji: v Domanjšavcaj (1902), Soboti (1910), Moravcaj (1923), šteri so gnes Moravske Toplice, v Gornjij Slavečaj (1928), Dolnjoj Lendavi

(1934), Seli (1966), najoslejdijnin pa v Pečorovcaj (1971).

Püconski spomenik, šteri je za gnešnjov poštov, zovejo spominski »steber«. Postavljeni pa je na mestu, gé je bila leta 1784 prva boža služba luteranov v Püconcaj, v pavarsoj gümli, dočas je nej bila ešče zozidana nauva cerkev.

Spominski steber je biu blagosloven 22. oktobra 1933. Biu je té posejbní svetek v gmajni. V tom časi so že luterani tuj v slovenskoj gajici pisali svoje knige pa novine v prekmörščini, čegli so itak nücali té litere, s šterimi so označili dvoglasnike: ô (za ou, au), ê (za ej), â (za aj).

Tekst na granitnoj tabli je pisan z zlatimi literami: »Zmisli si na zádvnja vrêmena, brodté lêta preminôči porodov, opitaj tvojga oço, naj ti pripovê, tvoje starce, oni ti vsa nazvêstijo. V. Moz. 32.7. Pred 200 lêtmi so na porob prôtireformácie spadnole cvetêce evang. gmâne krajine naše. Po dúgi 50 lêtaj je Düh Gospodnov na žitek pôzvao Püconsko správišče církvono i od 1783. okt. 12. do 1784. dec. 8. je na etom prestori vu gümni Kúhar Ferenc Jákoaba držao evang. božo službo Berke Baláz prvi püconski dühovnik prerodníkom, verníkom vezdášnje Püconske, Bodonske, Sobočke, Morávske, Lendavske, i Radgonske fare. Eben-Haezer, t.j. doetimao nam je pomágao Gospôd. I. Šam. 7.12.«

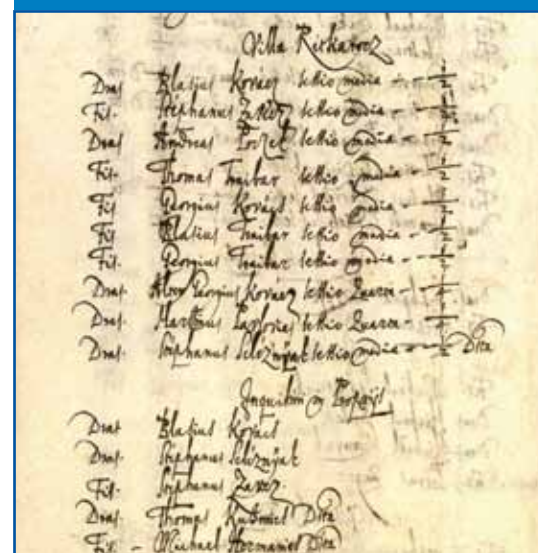
Steber je tri metrov visiki, ma močen zgled, kak so pisali v starom Düševnom listi: »liki môči trdi grád.« Evangeličanski mejsečnik se je v novembri 1933 v enoj cejloj numeri spravlo z velikim svetkom. »Dr. Kúhár Šándor ptujski primárius, korenika z Puconske Kúhár Jákovove familije, so z svojov verno, zláte düše tüvârišicov navküp, dügi hip z-gelívvov lübéznostjov tkali – pri šterom deli je, – kak smo zradostjov zvedli, edna lübléna devojka, Šável Ilonka z Černelavec tüdi gotova pomočnica bila – tisto prelêpo molitveno preprogo, štero so té svêtesnji dén kak svoj spominski dár na stube tistoga oltara puconske církví podveznoli, pri šterom so ednôk okrstšeni bili i pri šterom so klêčali ob priliki svoje konfirmácie, gda so o prvím živeli z Gospodnovov svétov večérjov.«

Bivši školnik Janoš Flisar, šteri je biu vörni luteran, v tistom časi pa delaven pisatel, pesnik pa novinar, je za priliko napiso pesem *Zdüháv*, štero je mejšani farni zbor popejvo. Zoltan Kerčmar, šteri je služo kak misijonski predgar v Apačaj v Prlekiji (tantá tuj živejo luterani!) je ranč tak napiso pesem za oblejtnico püconske gmajne. Uvodni govor (nyitöbeszéd) je meu sobočki farar pa šinjour (evangeličanski öspöröš) Štefan Kovatš, šteri je biu Vogrin, liki se je fejst dobro navčo slovenski (prekmörški). Povdarjo je v govoru, ka kak vbaugi je biu začetek, liki do zdaj, kda so že svetili oblejtnico je gratalo sedem drügjij slovenskij luteranskij far v Prekmörji: »Prôsti i máli je bio začetek. Na etom mesti v ednom prôstom gümni so se po etak dügom pregánjanji i teženji spravili vküper naši evangeličanski drági očáci, držêči to prvo Božo službo.«

Steber je blagoslovo bodonski farar Karel Šiftar, šteri se je spaumno v svojoj predgi tistij lidij z Svetoga pisma, šteri so ranč tak postavili stebre za spomenik velkoga Božoga dela ali pa za Božo diko (slavo): »Tak si činila ti tüdi, pobožna püconska gmajna, gori si postavila ti tüdi ete kamen, na šteroga je ti tüdi z mirovnim srom lahko zapišeš: „Eban Haézer,“ do etoga mao nas je zmágao Gospod!«

Akoš Anton Dončec

OPRAVIČILO

V prejšnji številki smo napačno podnaslovili sliko v članku z naslovom *Ali samo pri nas majo iže ime ali indrik tuj?* Pravilen napis se glasi: Urbar o Ritkarovcaj (1686)

OD SLOVENIJE ...

Znanstvenica iz Prekmurja pomagala pri velikem odkritju v vesolju

Slovenska astrofizičarka Andreja Gomboc, rojena v Murski Soboti in zaposlena na novogoriški univerzi, je skupaj z mednarodno ekipo znanstvenikov odkrila nov način zaznave eksplodirajočih zvezd v daljnem vesolju. Marca letos je satelit Einstein Probe zaznal močan izbruh rentgenske svetlobe, podoben že znanim izbruhom žarkov gama, ki nastanejo, ko v vesolju eksplodirajo velike zvezde. Raziskovalci so ugotovili, da se je ta eksplozija zgodila pred 12,5 milijarde let, ko je bilo vesolje še zelo mlado in je imelo manj kot deset odstotkov svoje današnje starosti. V eksploziji se je sprostil več energije, kot je bo naše Sonce oddalo v vseh svojih desetih milijardah let življenja.

Z odkritjem lahko znanstveniki bolje razumejo, kako nastajajo najmočnejše eksplozije v vesolju in kako je izgledalo vesolje v času, ko so nastajale prve zvezde. Odkritje je pomembno, saj kaže, da lahko hitri rentgenski izbruhi razkrivajo skrivnosti zelo oddaljenih zvezd. Satelit Einstein Probe, ki kroži okoli Zemlje od januarja 2024, je zaznal že približno dvajset podobnih dogodkov.

Žganjekuha vpisana v register nesnovne kulturne dediščine

Žganjekuha je bila vpisana v register slovenske nesnovne kulturne dediščine. To je stari način priprave žganja iz sadja, grozdnih tropin in zelišč, ki ga poznajo po vsej Sloveniji. Vrste žganja se razlikujejo po krajih – na primer brkinska slivovka, tropinovec, brinjevec ali borovničevo žganje. Pogosto mu dodajo tudi zelišča, kot so pelin ali encijan. Za kuhanje uporabljajo predvsem bakrene kotle, žganjekuha pa poteka jeseni in pozimi. Znanje in recepti se prenašajo iz roda v rod, kuhanje pa je pogosto tudi družaben dogodek.

Žganje so nekoč uporabljali za zdravljenje in ob posebnih priložnostih, danes pa ga ljudje radi ponudijo kot darilo ali znak dobrodošlice.

PESMI IN RAUŽE V SOMBOTELI

Na svoj prvi program 1999. leta smo sombotelski Slovenci pozvali sakalauskoga fudaša Lacina Korpiča pa dve ženski z Gorenjoga Sinika (Helgo in Emo Bajzek), štere so rauže redile s kreppapéra.

Sombotelske spominčice so spejvale, fudaša Francek Mukič in Eržika Kondor sta na fude igrala, Peter Kondor pa na tarpejto.

Od tistoga mau je minaulo več kak 25 lejt. Letos 23. avgusta smo v slovensko ižo v Škanzeni pozvali muzikanta Eržika in Petra Kondora iz Budimpešte, pa dve ženski iz Števanovec (Iluš in Ili Dončec), štere rauže redita. Eržika pa Peter takše pesmi igrata, štere sta se navčila od Lacina Korpiča. Dr. Petra Kondora smo pozvali kak podpredsednika Državne slovenske samouprave tō. Nut smo ma pokazali članice Sombotelske slovenske samouprave in ga informerali o naši programaj v 2025. leti. Peter Kondor igra na tarpejto, njegva sestra Eržika pa na fude.

»S sestrov sva igrala že od mladi lejt. Kisnej sva dobila idejo, ka napraviva ansambel mladi Slovincov v Budimpešti. Med nami je bilau en par Madžarov tō. Pri Špajnsni-flajnsni muzikantaj nas je bilau pet, igrali smo Korpičovo muziko. Na Vogrskom smo gorstaupili v Somboteli, Budimpešti, Varaši in na Gorenjom Siniki, v Sloveniji pa v

Ljubljani. V cajti kovida smo gorenjali, zdaj, pri vas oprvim gorstaupiva. Malo sva ridjaviva gratala, depa probava,« nam je pripovejdo Peter Kondor.

Ili Časar Dončec in Iluš Don-

Iluš ojdle v Ljubljani, Izoli pa Böltinci. Dosta naja zovéjo, aj včive rauže rediti. V Martinje so naja tō pozvali. Od januara

so nam prajli: 'Ne delate lejpe rauže, preveč prausne so!' Te sem gorenjala. Kisnej so v našom pevskom zbori spej-

Člani sombotelskoga slovenskoga društva so pod sencov lipe poslušali program.

sve skor vsakši keden šlé,« je povödala Ili.

»Narodjena sem bila v Števanovci, tam eške gnes tū živém. Rauže sem delala že v šauli. Mlajši smo vsikdar radi bili vseposedik, gde so starejši kaj delali. Za varastüvanje so redili rauže pa vence, rastéce rauže so nej bilé. Tistoga réda so nej bili takši

vali strina Unti Anuška, uni so nas na lejpe rauže navčili. Cejlo zimo smo se včile. Dja tau znanje vsakšoma tada le dam. Vsakši leko pride v Števanovce, ka ma pokažem. Dja sem že stara, ne ladam več. Tau more titi tada le,« je svoje cüdjala Iluš Dončec.

Sombotelske spominčice smo s fudašom Francekom Mukičom zaspejvale pet takši pesmi, štere sta Eržika pa Peter igrala s svojim ansamblom Špajnsni-flajnsni muzikanti, zdaj pa z nami vküper. Z Lacinom Korpičom je igro član našoga društva Csaba Cserpnyák, šteri je – na žalost – letos mrau. Tisto soboto smo v Somboteli igrali pa spejvali zatok tō, ka bi radi poštenjé dali Lacini pa Csabini. Dvej Iluški sta v škednji naše cimprane iže nutpokažale, kak une redijo rauže s kreppapéra. Pá smo se leko nika nauvoga navčili.

23. avgusta smo se v sombotelskom Škanzeni srečali Slovenci iz Sombotela, Budimpešte in Števanovec, kak člani edne velke slovenske držine na Vogrskom.

Iluš in Ili Dončec sta našim ženskam pokazale, kak se ništerne nauve rauže redijo.

Iluški. Prinesla je je domau, ge sem go pa pitala, kak se delajo. Sama sem je na dva je pobrala pa vidla, kak so vküpsklajene. Po zimski večeraj sem odla na delavnice. Zdaj že več kak dvajsti lejt delam rauže, depa eške itak se kaj navčim, dosta vse vidim na razstavaj. V Sloveniji sve z

lejpi papéri, s pergamin-papéra smo rédili rauže. Moja baba pa mati so tū redile, za vsisvecovo smo naredile dvajsti-tresti vencov. Te sem dugo nej delala, skor sem že pozabila. Po ednoj razstavi v Sakalauvci sem edno leto včila rauže rediti. Gda smo pa meli razstavo v Andovci,

Marija Kozar

Pod Srebrnim brejgom ...

... nesreče na poštijaj ne počivajo. Na žalost so med mrtvimi tudi tisti, steri skrak poštije peški ojdijo. Ka bi na mlajše vekšo skrb meli, se že duga lejta kaulak vsikše šaule velke kontrole delajo. Takše se leko že duga lejta vidi, gda se znauva šaule začne. Zavolo vsega toga se kaulak šaul dosta menje na gas težji. Kak de po tej dvej, trej kednaj vse vküper vögliedalo, je pa že drugo pitanje. Nikšnoga pitanja pa več nega, ka eden trno poznani možakar na velke šké nauriti. Zaprav, na biroviji se je nej samo gnauk istina

Naj samo policajge, tö Drüjštvö profesionalni šoferov v tej dnevjaj skrak poštij stodjijo. Zvejksoga tisti, ka že so v penzijo odišli.

skazala, ka se takše godi. Rok Snežič za človeka vala, steri aj bi lidam od porcij tanačivo. Depa kaulak njega se telko vsega godi, ka več se spoj ne vej, ka možakar dela. Kak vse vögleda, vcejlak brezi pejnez je ostano. Kak se tomi povej, socialni problem je grato. Po drugom kraji pa drage rame zida. Na velke za Janeza Janšo pa njegvo stranko (párt) SDS je delo. V vnauge »pejneznote« afere je »nut stano«. Internetni portal Necenzurirano.si je dosta od toga piso. Snežič ji je gorzglaslo, ka so njegvo dobro ménje užalili. Od novinarov je prejk birovije škeu pejneze dobiti.

Depa na biroviji se je vöpokazalo, ka novinarage nejso lažali, ka vse napisano je istina bila. Nete vörvali, depa v zadnjom časi ji je 14-krat gorzglaslo. Novinarage iz Necenzurirano.si so za nedužne bili vözglašeni. Po tejm takšom bi Snežič mogo biroviji plačati pa novinarom tö. Pa se tau nede zgodilo. Možakar nika nede plačo, ka tej pejnez aj nej bi emo.

Eške malo bole nazaj poglednimo. Leta 2013 so Snežiča na 3 lejta vauze osaudili. Tak zvano vikend vauzo je slüžo. Vikend vauza tau znamenüje, ka prejk kedna leko človek normalno dela, v soboto pa nedelo nutzaprejeti mora biti.

Historija Roka Snežiča je nej samo njegva, eške več takši patraunov spod Srebrnoga brejga oidi. Pa vsigdar bi radi vözglasili, kak so nika nej včini, nika lagvoga naprajli, vsi od nji samo lažajo. Srebrni brejg od vsega toga nika neške čüti. Samo se čemer, ka Mura iz Sobote ne more pa ne more baukše labdo brsati.

Miki Roš

Rok Snežič je leta 2024 osojeni biu, ka je Sloveniji za pau miljaunov evronov porcij dužen. Zavolo toga so njemi tö auto maserati zarubili. Ovak pa skrak njegvoga imena bi Dr. moglo kcuj pijsati. Nin 10 lejt nazaj so njemi tej Dr. fkracij zejli. Vö je prijšlo, ka je vse od nekoga prejk napijso.

Slovenska skupina Zvezdice se predstavi

NAJDRAGŠI KAFEJ

Največ lüstva na svejti tak začne den, ka zaranka spi je en dober kafej. Tau je že fejst stara navada, stera se je v 15. stoletji začnila, gda so iz Etiopije prva zrnja kafeja Arabci domau odpelali. Zrnja so posišili pa zmleli, potejm so vodau zavreli pa tak so si sküjali kafej. Tau so zato začnili delati, aj friški baudejo, aj ne zaspijo pri dugi molitvi. Ta šega je v Evropo v 17. stoletji prišla pa od tistoga mau se vsigdar več kafeja spi je. Dosta fele kave je na svejti, vsikši si tašo leko vödabare kakšno šké. Kratko, dugo, močno, slabšo, z mlejkom, brezi mlejka pa še, pa še. Ranč tak je razlika v cejni tö, edne kave so falejše, drüge so dragše.

Je ena kava, stera je med vsemi drügimi najdragša, tau je kava Kopi Luwak v Indoneziji. Cejna je zato tak viska, ka je fejst rejdkka kava, pa zavolo tehnologije kak se dela. Zrnja od kave najprvin poddej divji malajski mustang (*Paradoxurus hermaphroditus*), tau je edna taša žival kak eden maček. Gda poddej zrnja od kave, v želaudci se samo zvünašnji tau ponüca. Trdi tau zrnja prejk njegvoga želaudca pride v blato, te »zlat«, lüstvo z rokauv vküppobere. En kilogram tauga indonezijskega zlata 1320 dolarov košta. Če se iz tauga kava naredi, te za eno šalico Kopi Luwak petdeset dolarov prosijo. Depa vsi tisti, steri so pili že iz te kave, pravijo, ka je vrejda tej pejnez, zato ka taši žmaj ma, vejn zavolo tehnologije, kak se redi, kak ga eden drugi kafej nejma.

Karči Holec

OBISK V PARLAMENTU

Na povabilo zagovornice Slovencev Erike Köleš Kiss so si člani Slovenske narodnostne samouprave, Društva za lepšo vas Verica in Občine Verica ogledali stavbo parlamenta v Budimpešti v okviru izleta, ki so ga organizirali 30. avgusta.

... DO MADŽARSKE

Prebivalstvo že leta občuti veliko višjo inflacijo od dejanske

Inflacija na Madžarskem se je v zadnjih letih zasedrala v gospodarstvu. Kljub trajno strogi monetarni politiki centralne banke je inflacija še vedno visoka, cenovni indeksi so višji od 4 odstotkov. Po mnenju analitikov Madžarske narodne banke bi bila brez vladnih intervencij še višja, okoli 6 odstotkov. Po mnenju Centralnega statističnega urada (KSH) je bila avgusta letna stopnja inflacije 4,3 odstotka, kar je bilo neprijetno presenečenje, saj so analitiki pričakovali, da se bo ta kazalnik znižal na 4 odstotke. Prebivalstvo ne zaupa zmanjšanju inflacije – lahko razberemo iz najnovejšega poročila centralne banke o inflaciji. Sredi leta je bila inflacijska zaznava prebivalstva v razponu med 12 in 14 odstotki, kar pomeni, da je prebivalstvo zaznavalo skoraj trikrat večje povečanje cen, kot pa so izmerjeni približno 4 odstotki. Vzroki so predvsem nenormalno naraščajoče cene hrane in prehrabnenih izdelkov. Podatki KSH kažejo, da je med julijem 2020 in 2025 znašala inflacija 48,9 odstotka. V tem obdobju so se cene živil povečale za več kot 72 odstotkov.

Vodja kampanje Fidesza naj bi postal Balázs Orbán

Po informacijah portala 444 naj bi še pred 7. septembrom potrdili imenovanje Orbánovega političnega direktorja, ki pa ni želel komentirati novic. Sporočil je le, da bodo o sestavi kampanjske ekipe uradno obvestili javnost ob začetku politične sezone. Balázs Orbán je pred dvema tednoma odpotoval na otok Brač v družbi premiera Viktorja Orbána, tam naj bi izdelala strategijo za volilno kampanjo. Da je Orbánov politični direktor prišel v ospredje, je povezano s tem, da je predsednik vlade spomladi prevzel nadzor nad politično komunikacijo. V zadnjih mesecih je pogostejše reagiral na javne zadeve, dal več intervjujev, se dotaknil občutljivih tematik in začel komentirati. To, da je svojemu neposrednemu podrejenemu zaupal vodenje kampanje, kaže, da predsednik vlade poleg političnega dela tesno nadzira tudi priprave na volitve leta 2026.

MISLIŠ, KA OSEBNI AVTO VOZIŠ?

Tak mislim, vsikši pojbič ma taša lejta, gda tak pravi, ka on, če zraste, traktorist baude. Eni so rejsan traktoristi gratali, drugi so si nišo drugo meštijo najšli. Pišti Hegyvári iz Otkovec se med tiste drži, steri je nej traktorist sto biti, liki klepar, depa itak je traktorist grato. Tau se je tak zgauldilo, ka v osmom klasi, gda so pitali, sto kama de se glaslo, je Pišti-ni razredničar pravo, ti se za traktorista glasi, on je pa baugo.

- *Pišti, tak mislim, ti si pravi traktorist, steri je že od mali lejt naprej vedo, ka traktorist baude.*

»Tau samo ti tak misliš, dja sem spoj nej sto traktorist biti, dja sem se za klepara sto včiti. Gda je tau zvedo moj razredničar, školnik Dékány, on mi je pravo, aj dem za traktorista, tau de mi dosta baukše. Tak sem te leta 1972 na Vép odišo za traktorista se včit.«

- *Istino je emo?*

»Ne vej, zato, ka sem nej probo, kak bi bilau, če bi klepar bejo. Depa nika se ne taužim, dja sem rad traktor vozo, še tak tū, ka je nej leko delo bilau. V zimi je mrzlo bilau, v leti pa vrauča.«

- *Kak se ti je vidla šaula?*

»Tri lejta sem tam bejo, vsefele smo delali, traktor

smo vozili pa popravljali. Včili smo se, kak trbej orati, s prikaulicami voziti pa vse druge mašine s traktorom vlejčti. Dosta se je trbelo včiti, če si vse sto vedeti pa se navčiti. Gda sem šestnajset lejt star bejo, te sem že emo izpit (vizsga) za traktor, gda sem sedemnajset bejo, te sem že delo.«

- *Gda si na konci trej lejt zadnji izpit emo, ka si vöpotegno, ka ti je trbelo popraviti, nutpostaviti ali servizirati?*

»Dja sem na MTZ traktori ventile mogo nutrapostaviti. Malo traktoristov je bilau, steri so se razmili k tauma, še sledkar so nej znali nutrapostaviti ventilov. Pa tau se samo gnauk trbej navčiti pa vedeti, kak se vužiga motor, tau je pri MTZ-ju 1-3-4-2.«

- *Kakšne traktore ste vozili pa popravljali v šauli na Vépi?*

»Pa ka je bilau še tistoga reda? Samo MTZ pa Super

Zetor pa kombajn CK-3.«

- *Steri je bejo baukši, MTZ ali Super?*

»Super Zetor je starejša konštrukcija bejla, MTZ pa novejši, zavolo toga je MTZ baukši bejo. Baukši menjalnik je emo, višesi je bejo, v toj naši krajini, gde so globki capaši bili, je MTZ bola taūšo. MTZ je nej bejo aklavi, če je motor emo olau pa vodau, te je vö iz sveta odišo.«

- *Ka je bilau najslabšo v MTZ-ji?*

»Najbola vejn tau, gda si nutra vseu, zato ka si se mogo pod volanom prejk-vlejčti. Če si tašo delo emo, gde si vö pa nutra skako, te ti je do večera cejli svejt višesi prišo, trüden si grato kak pes.«

- *Gde si začno delati, gda si s šaulov zgotauvo?*

»Na Rábfüzesi v gazdasagi (kmetijska zadruga), te se je še tak zvau, ka Sombotelski tangazdaság. Sledkar se je gnauk etak zvau, gnauk tak, bejo je Állami gazdaság Lajta-Hanság pa še sto vej, ka vse v tisti 36 lejtaj, ka sem tam delo.«

- *Pozimi, gda snejg dé, gda je vse zmrznjeno vanej, ka dela tašoga reda en traktorist?*

»Tašoga reda smo servis delali, popravljali traktore, prikaulice, vse tašo, ka se je pokvarilo.«

- *Ka si najbola nej maro, gda si traktorist bejo?*

»Najbola me je tau čemerilo, gda sem s senauv delo pa so se tiste velke kolé, ka so senau obračale, pune zamotale s senauv. Če si nej skrb emo, cejlo kolau

se je stisnilo. Meli smo edno velko sablo v traktori pa tašoga reda smo tau gorazamotano senau dolarezali. Na, tau sem fejt nej maro.«

- *Tej 36 lejt, ka si tam delo v gazdasagi, si vsigdar samo MTZ vozo?*

Pišti je taši traktor vozo, gda je začno delati. Te na kejpi je že od sina.

»Nej, zvün MTZ-ja sem vozo še nakladače BH, UNC, UNK, Reimar, vozo sem Raba Steiger, kombi, avtobus, kombajne, skur vse mašine, ka so tistoga reda tam bili.«

- *Gda je sezona bila, te ste od zaranka do večera delali. Kak ste tau ladali?*

»Mujs je bilau, sto bi delo namesto nas. Dostakrat je tak vrauč bilau, gda smo s senauv delali pa še nej bejla klima, ka sem na den pet litrov vode spiu. V kabini sem emo brisačo, s stero sem si glavau briso pa oči, zato, ka od aumnance (znoja) sem že nikanej vido. Gda je vročina bejla, MTZ je pekel bejo, nej dojšlo, ka je ovak vrauč, še tisti žardjavi luft, ka je motor hlado, je tō nutra v kabino fudo, tau je strašno bilau.«

- *Kak je bilau z mladimi,*

dosta se nji je glasilo za traktoriste?

»Dosta se je včilo, depa samo malo traktoristov je ostalo, največkrat kak so prišli, tak so odišli. Nej se je njim vidlo, nej so taši potrplivi bili kak mi, ta starejša generacija.«

- *Kelko star si bejo, gda si v penzijo odišo?*

»51 lejt star sem bejo, gda sem v penzijo odišo, gda sem invalid grato zavolo hrbtenice. Tau je leko zavolo toga tō, ka sem traktorist bejo, depa leko, ka ovak bi tō emo te beteg. Tau gvūšno, ka prvin je dosta bola težko bilau za traktorista biti kak gnesden, vej pa zdaj so traktordje že taši ali že baukši, kak če bi v osebni avto vseu. Gda sem začno, sem emo taši traktor, ka sem volan trikrat kaulak zošrajfo pa samo potistim se je kolau djenilo. Pravo sem prejdjoma tam, gde so traktore popravljali, ka nika je nej vredi. Vejš, ka je meni pravo: Ka reklamiraš, misliš, ka osebni avto voziš?«

Karči Holec

Od inda v gnešnji čas

PRIPOVEJSTI O MENJE POZNANI ŽENSKAJ

V bojni prauti okupatorom (megszállók) so slovenski partizani vnaue sodačke formacije organizirali. 13. julija leta 1943 je največja takša formacija gratala, 14. divizija je méne dobila. 2000 partizanov je v njoj bilau, po tejm pa vsikši den vse več ji je divizija mejla. Depa v 14. diviziji je eške

kulturnoj grupi je ranč tak bilau. Ena od nji za legendo vala, depa v nauvom časi kak bi za njau več nej mesta v spomini bilau.

Balerina v uniformi

Njeni prvi stopaji v življenji so nika nej na tau napelavali, ka gda svejta bi plesala. Mama

spoznalo. Meta Vidmar je v Slovenijo moderno plesanje iz nemškoga Dresdena (Drezda) pripelala. Marta je prva v njeni studio za moderno plesanje prišla. Na velke je trenejrala, plesala, se včila. Pomalek je tau njeno profesionalno delo gratalo. Že je sama koreografije delala. 9. decembra leta 1940 je vcejlak svoj večer modernoga plesanja v Drami mejla. Kak povedano, eške bole poznana je gratala, drugi teatri so njoj delo davali. Depa sprtrolejt 1941 se vse vömini. Nemci, Talani pa Vaugri si Slovenijo med seuv raztalajo, jo okupirajo. Ovak povedano, druga velka bojna tüdi v slovenske krajine pride.

Talani v Ljubljani s svojim terorom začnejo, slovenski kulturni delavci kulturno tiučo razglasijo. Marta Paulin se skrije, ilegalno za partizane dela. Zmejs go zaodijo, za eden čas nutzaprejšta ostane. Leta 1943 je sprtrolejt eške nej prišla, Marta v partizane odi.

Po partizanskojši ši se eške eno ménje kcu da. Kak partizanka Brina poznana grata. Brina je na velke plesala, gda je zmejs med bitji čas za tau biu. Čas pa se je tüdi za lübezen najšo. V kulturnoj grupi pesmar Karel Destovnik-Kajuh je najbolje prejgen biu. Zmejs med njim pa starejšo Brino se je lübezen gorvužgala. Kajuh je v tom časi 21 lejt emo, Brina je že 33 lejt stara bila. Ranč una je njegve pesmi z mašinom za pisanje napisala. Un njoj je gučo, Brina je pisala. Od toga je po bojni tak pripovedjala: Najšli smo si telko streje, ka je nej snejg na nas šau. Ogen smo zaköjriili, nekše deske najšli, na nji pa pejr gor djali. Silo smo meli, kak najbolje brž smo delali. Sejdla sem na turbo, mašin za pisanje na kolena djala pa je šlau. Ka nas je k tomi naganjalo, ka smo lačni, v mrzi cejli mokri tau delo obredili? Tau je bilau naše želenje, aj Kajuhove pesmi ostanejo, v

vsikši slovenski daum pridejo.

Ranč v tau zimi se je zgodilo, ka Brina več nigdar nej mogla plesati. Na marši prauti Štajeri

postavili. Kak koreografinja je delala. Tau znamenüje, ka je plesanje režejrala. Tüdi po bojni je v tom deli ostanola, s tejm, ka je kcu eške s peda-

Marta Paulin (1911-2002) je tak leta 1943 vögleđala, gda je v partizane odišla. Vtom časi že je poznana bila. Od siraute brezi öče, spadno v prvoj bojni, je v Drami Ljubljana plesala. Depa nej tisti klasični balet, Marta se je za vcejlak nauvo moderno plesanje »gor segrejšla«.

takzvana kulturniška grupa bila. V njoj so trno poznani pisateli, pesmarge, režiseri, dramski igralci bili. Na svojoj pauti so partizanom pa domanjim lidam s kulturo moralo

njoj je na velke pomagala, ka je srejdnjo šaulo za bautošice zgotovila. Mogla je velki talent v sebi nositi, nigdar je nejv bauti delala, na radioni Ljubljana je službo dobila. Na njem je

Kulturna grupa 14. divizije je svoje gedro mejla, od levej tadala leko vidmo; kurir Francelj, Marta Paulin-Brina, kipar Janez Weiss-Belač, fudaš Janez Lavrič, pesmar Karel Destovnik-Kajuh veselo cigarettin vleče, spodkar sedi komponist Sveto Marolt-Špič. Konca bojne se je samo Brina včakala, vsi drugi so bujti bili. Tüdi fotograf Jože Petek, steri je tau fotografijo naredo.

zdigavali. V partizane so tüdi ženske šle, pükše v roke vzele ali pa za ranjene skrb mele. V

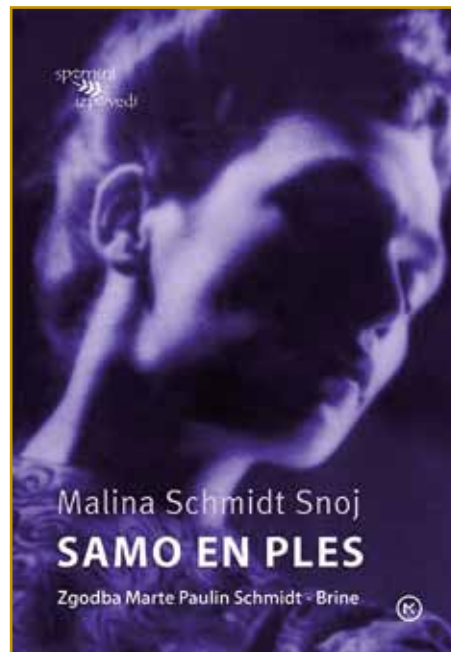
gučala, pomalek je šefica za kulturo gratala. Leko go je ranč njeno delo z eno žensko

Marta Paulin-Brina za partizane Rabske brigade pleše. Fotografijo je Jože Petek naredo, steri je tüdi v kulturnoj grupi 14. divizije biu. Rabska brigada je 1760 partizanski sodakov mejla. Na brgaj je Brina telko pa eške več publike mejla. Domanji lidge iz vesi Mašun so na partizanski miting prišli.

so njoj na nogej prsti zmrznili. Vkray so je njoj mogli vrezati. Je pa do kraja bojne v kulturnoj grupi ostanola.

goškim delom začnila. Vnauge generacije je navčila, kak mlajše plesati včiti. Kak aj s svojim tejlom pokažejo vse

Leta 2022 ta knjiga vöpride. V njoj Malina od svoje mame piše. Tüdi od toga, kak je svoj talent za partizansko življenje vöminila. Do kraja je za tejm bila pa stala, v koj je vörvala. Vtau, ka niške nikomi ne smej lapec biti. Pa če za tau trbej pükšo v roke vzeti. Njena pükša je kultura, plesanje bilau.

Ka aj človek s plesanjem v cejlom tejl pa tüdi v düši naredi, gda več plesati ne more? Brina je tadale v partizanskem teatri bila, gda so ga na noge

tisto, ka v sebi čütijo. Dosta mladi školnikojc je tau navčila. Zvün toga pa je tüdi ženske včila, stere so po tom profesionalno plesale. O tejm je tüdi knjige pisala. Ranč zavolo Marte Paulin-Brine je moderno plesanje v Sloveniji svoje mesto najšlo; v šaulaj, na teveni, v studionaj za moderno plesanje.

Brina se je po bojni öženila, profesor na pedagoškoj akademiji Vlado Schmidt je njeni mauž grato. Že 46 lejt stara, čerko Mali-

no dobi. Ranč zavolo nje leko gnes od Brine neka več vejmo. Malina je od svoje mame knjigo vöđala.

Miki Roš

Aleksander Ružič

DEN ZA PENZIONISTE

»Gnes je nede-la,« si je zgučo Gabor, da je doj s stola pakivo po-nev, v šteroj si je speko dvej djajci za zajtrik. »Jaj, že sam dva dni nej gledjo v kaslin. Ka pa če mi je poštarca kakše pismo not pistila... od lubice,« se je na glas zasmelo in si zadovoljno oubo venkraj popravo. »Norosti mislim. Da sam mladi biu, sam nej ženske meo, nej pa ka bi zdaj na stara leta kaj takšoga brodo.«

Ponev je na šparat djao in staupo vō k plauti do kaslina. Da ga je odklenjavo, si je zgučo: »Tau ti je zopstojnsko delo, Gabor. Što bi pa tebi kakšo pošto pošilo.«

Ali je nej tak bilau; v kaslini je biu eden pa-per. Včasi ga je začno šteti, te si je pa zgučo: »Nikdar nikan nejdem, zdaj mo pa šau, če me že zovejo. Vej pa nika ne košta.«

Oblejko si je svetešnji gvant in odkorako proti alomaši. Eno par starejši žensk je tam v čakalnici že sedelo, in da se je sramežljivo pozdravo, ga je ena pitala:

»Gabor, ti tau leto tudi ideš? Pa ja. Mi penzionisti tak več nemamo nika drugo, kak ka si malo kaj ta povejmo pa podjemo in spijemo, da vküp pridemo. Jaz zdaj, kak sam dovica, vsako leto idem.«

Gabor je na tau samo naraj kumno, te ga je pa nika cuknilo za rokav:

»Ha, Gabor, ti tudi ideš na penzionistični den? Fajn, ka nemo tam sama sedela,« ga je prijazno pozdravila Trejza.

Gabori je krv v lice vdarila, te je pa nazaj pravo:

»Ja, Trejza, idem. Zdaj prvo paut idem. Ti si že bila?«

»Ja, zdaj že dvej leti zaporedoma.«

»Dobro. Leko ideva vküp. Zatau, ka sam nej gvüšen, če bi znau ta priti.«

»Idemo vküp,« se je od nadza oglaso Števan. Gabori je zdaj odišla vsa vola. Že se je šceo obrnauti proti daumi, ali se je v tistom z ovinka pokazo bus.

Da so ta prišli, je Gabor samo na velki gledjo. Velki šator, že puno lidi, pa ouder, in od nin-

dri se je čüla muzika.

»Eti si doj sedimo,« je pokazo Števan eno prazno stolico.

»Dober den, Baug daj,« se je Gabor poklo-no ženskama, šteri sta sedeli zofkraj stola. Vtom je fcuj staupila mlada deklina pa pitala:

»Ka vam leko prinesem za piti. Pörkölt de sledi.«

Gabori je bilau tau vse nauvo, ali se je friško močnoga napravo:

»Sakšome eden šör ... če leko.« je pogledno proti ženskama.

»Baug nas živi,« so si vsi kloncnili, kak da bi se z ženskama že dugo poznali.

Te se je pa začnilo. Najpre je biu guč, te so pa igrali pa popejvali.

»... naj vam služi zdravdje. Drugo leto se pa vidimo,« je na konci ešče pravila tista ženska, naokauli pa so že začnili z velki talc talati pörkölt.

»Etan odavajo sladoled,« se je oglaso Števan, da so podjeli. »Trejza, ideš z menov, ka mi boš pomagala nesti?«

Gabor je začno gledati v sto, te je pa ena pravila:

»Jaz sam Iloš. Eti z Varaša sam. Mauž mi je na kaulicaj. Pred tremi lejtji ga je káp. Vej pa nej čüdo, kelko sva pretrpela.«

Gabor se je gorzgledno in ženska se njemi je včasi zasmilila:

»Jaz sam pa Gabor. Mi trdje smo z vesi. Z busom smo prišli. V kosinoj fabriki sam delo. Kak sta mi stariša mrla, živem sam ... cejlo življenje sam ... sam,« njemi je bilau že skoron žau, ka je tau zadnje pravo.

»Ja, rejsan sva z možom dosta pretrpela. Ti znaš, Juliš. Enoga vrloga pojba sva mela. Na skrivma je odo prek granice v Avstrijo kaj pomagat pri pavraj. Dobro je zaslüžo. Eno nauč je pa domau prineso motorno žago. Kak na lejci smo si drva spravili! Ali je tau nej dugo trpelo. Za eno par dni so prišli žandardje in prosili račun od žage. Kak bi njim pa naj račun pokazo, če so na njom bili šilingi napisani? Odpelali so ga. Nej smo znali, gé je. Te je pa eno nauč prišo. Pravo

je, ka je vujšo. Poslauvo se je in pravo, ka ide. Ali je tisto nauč prišo nazaj. S prsi njemi je tekla krv in na domanjom pragi je obležo. Po tistom sva müva ešče tudi dosta mogla skauz dati ... dokeč so nej Rusi odišli. O, Bog njemi daj meren sen na ovon svejti,« je ešče zazdejnila in si glavau potisnila med dlani.

»Jaz sam pa že edenajsto leto dovica,« se je zdaj oglasila Juliš. »Moj mauž je tudi delo v kosinoj fabriki kak vi. Tak znate, kak je bilau tam. Tista vročina pa praj in saje. Pa skauz je fudalo ta po lidaj. In tak njemi je na plüča vdarilo,« je ženska zdignila zdaj glavau proti Gabori in ga poglednila s skuznatimi očami tak nemilo, ka njemi je gratalo nerodno, in pred njim so se njemi začnile kazati s kosine fabrike tiste slike.

»Ja, jaz sam osto, njeni mauž je pa plačo svoj davek,« se njemi je začnila smiliti ženska, da si je vse tau, ka sta njemi gučali, začno bro-diti. Po tom so vsi gratali tjuma. Za en čas so ženskama začnile oči iti ta po lidaj, Gabor je pa pogledavo proti Juliš.

»Lepa ženska. Kak fajni gladek obraz ma. Pa najbrž je včera bila, kas i dajer dala dja-sti. Ščista varaško je oblečena. Lepa je,« se je strauso, da se je oglasila Juliš.

»Ka ste pravili? Nej sam vas razmila, ka tak fejest na glas igrajo, ka se nika ne more čüti.«

»Gabor, tau je tvoj sladoled. Števan ga je vsem küpo,« se je pred njimi oglasila Trejza. Sedeli so, lizali sladoled in gledali proti oud-ri, gé je eden mladi dečko igro pa popejvo, pred njim je pa že eno par parov začnilo ple-sati.

»Trejza, odi ka müva tudi malo zapleševa,« se je oglaso Števan, da so sladoled pospravi-li. Gabor se je niti nej geno, oči so se njemi pa sigdar bole stavlale na Juliš.

»Tak, zdaj pa moremo iti, ka bus nede čako,« je oznano Števan, da sta s Trejzov prišla s plesa.

Poslovili so se kak stari pajdaši, Juliš je pa Gabori stisnila rokou in njemi na vüjo zašepetnila:

»Baug daj, ka bi se drugo leto pa vidli. Lepau mi je bilau.«

RAZGIBAJMO MOŽGANE

SKANDINAVSKA KRIŽANKA

					AVTOR: MATJAŽ HLADNIK	ŠOLSKI PEDAGOG, PROFESOR	MNENJE, MIŠLENJE	STATUS, POLOŽAJ	SVINJSKA ZAREBR- NICA	OMAR NABER	PRVI JE IMENO- VALNIK	SKRIVNOST
					MENTAL- NOST					6		
					BERILO							
					REKA SKOZI MÜNCHEN					LADO JAKŠA		
					NAPRAVA ZA GOVOR NA DALEČ VODNA RASTLINA	7				POB, DEČEK		
POMOČI KADJAR POSADAL ŽABARKA	SEZNAM, LISTA	IZMENA	PRESI- VALEC ARXTIKE	GEL, ŽELATINA NEKDANJ RUSKI VLADAR					BALERINA KLAŠNJA			
KRAŠKI SLIKAR IN GRAFIK (LOJZE)		5					PEVEC SERČIČ			4		
							HOKEJST TERGLAV				ZEMIJAK, SOROJAK	ORODJE S PREČNIM REŽILOM ZA DOLBENJE
OZEMLJE OB RABU								MED				
								OVALNO DIRKA- LIŠČE				
SVETEL DROBEČ GOREČE, ŽAREČE SNOVI						NAPRAVA V PRISTA- NIŠČU VODNI VRTINEC				OTTO LOJŠIČ	3. NAJVEČJE MESTO V SRBIJI	9
TVORBA V PANJU		2		LEVIJE OGLAŠANJE				1				
				NORAH JONES								
EDINA HČI							AZIJEC					
ŠPORTNI TERENEC ZNAKKE RENAULT						3		MESTO S PRIRE- DITVLO PIVO IN CVETJE		8		

Končna rešitev:

1	2	3	4	2	5	6	7	1	8	6	9	6
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Nauvo oddajo Slovenski utrinkov si leko poglednete na televizijskem programu

Duna TV v četrtek, 11. septembra, zrankoma v 6.50.

Če zamidite, bau oddaja na programi znauvič na kanali

Duna World gnaki den zadvečerka v 13.25.

Magazin leko kisnej vidite na internetnom atrejsi:

<https://mediaklikk.hu/musor/slovenski-utrinki/>

Nutzakapčite tevene, mi vas čakamo!

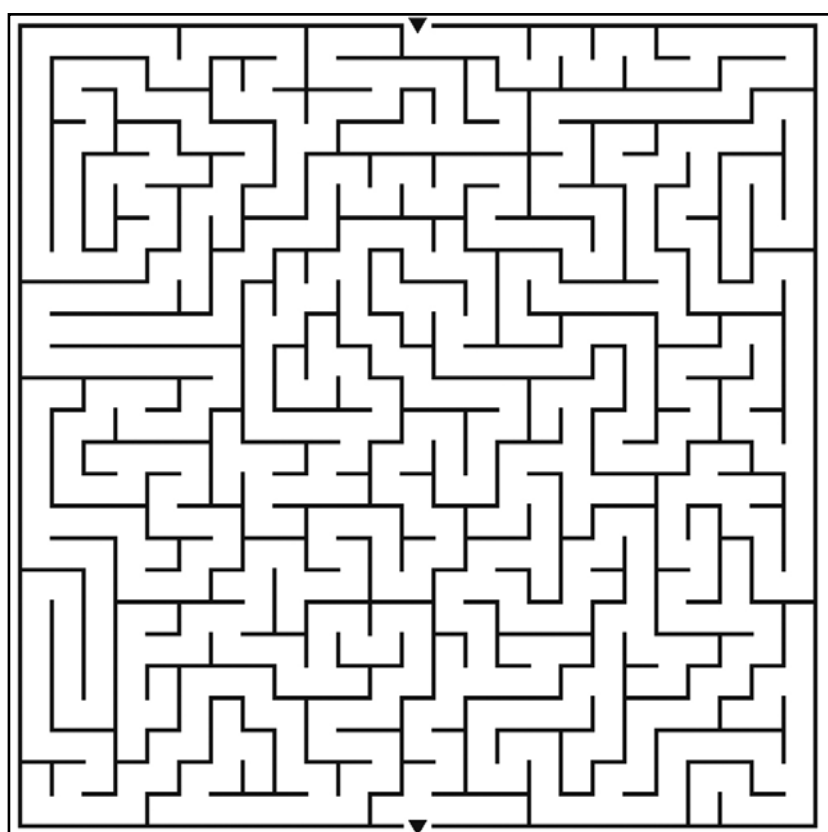
TV SPORED

Na naslednji povezavi najdete pregleden spored

TV Slovenija 1 in Slovenija 2 za izbran dan:

<https://tvspored.delo.si/>

LABIRINT

POIŠČI ENAKI ŠOLSKI TORBI

1

2

3

4

5

6

Samo dve šolski torbi sta si povsem enaki med seboj. Poišči ju!

VABILO – MEGHÍVÓ

Državna slovenska samouprava vabi vse rojake in prijatelje slovenske skupnosti na škofijski narodnostni dan in srečanje porabskih Slovencev, ki bo v soboto, 20. septembra. Dvojezična maša se bo začela ob 10.00, popoldne pa se bo odvijalo srečanje porabskih Slovencev.

Podroben program bo objavljen naknadno.

Vljudno vabljeni!

Az Országos Szlovén Önkormányzat szeretettel hív mindenkit a püspöki nemzetiségi napra és a Rába-vidéki szlovének találkozásójára, amelyre szeptember 20-án, szombaton kerül sor. A kétnyelvű szentmise délelőtt 10. órakor kezdődik, a délután folyamán pedig az Országos Szlovén Találkozó programjai zajlanak majd.

A részletes programot később tesszük közzé.

NOVO ŠOLSKO LETO NA DVOJEZIČNIH ŠOLAH PORABJA

Po poletnih počitnicah so šolske klopi v Števanovcih in na Gornjem Seniku znova napolnili otroci. Na Dvojezični

osnovni šoli Jožefa Košiča se je v novo šolsko leto podalo 57 učencev, na Dvojezični osnovni šoli Števanovci pa 36, zato

se vsi med seboj dobro poznajo. Še posebej pogumno so šolski prag prestopili prvošolci, ki jih je toplo sprejela njihova

nova učiteljica. Majhni razredi omogočajo prijetno, skoraj družinsko vzdušje ter veliko priložnosti

za medsebojno pomoč. V obeh šolah upajo, da bo tudi letošnje leto polno novega znanja in lepih doživetij.

Porabje

Tednik Slovencev na Madžarskem
Izhaja vsak četrtek

Založnik
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika
Andrea Kovács

Glavna in odgovorna urednica
Nikoletta Vajda-Nagy

Naslov založnika in uredništva
H-9970 Monošter/Szentgotthárd, Gardonyijeva ul. 1
T: 0036 94/380 767
E: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk
TOPnet, d. o. o.
Kupšinci 49d, 9000 Murska Sobota, Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Urad predsednika Vlade Madžarske, oddelek za
narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem
ter Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v
zamejstvu in po svetu.

Letna naročnina za Madžarsko 2.600 HUF,
za Slovenijo 22 EUR, za druge države 52 EUR oz. 52 USD.

Številka bančnega računa:
HU75 11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

www.porabje.eu